

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2008 m. gegužės 30 d. Nr. FA-P-10-11-66
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 1-ojo audito departamento
direktorės Vitos Jurkevičienės
2007-06-18 pavedimą Nr. P-10-11

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Aina Aleškevičienė (grupės vadovė)
Liudmila Jankovskaja
Kornelijus Kleinauskas

Auditas pradėtas 2007-06-18
Auditas baigtas 2008-05-30

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl apskaitos tvarkymo ir finansinės atskaitomybės sudarymo	5
2. Dėl valstybės lėšų naudojimo teisėtumo	6
3. Kiti pastebėjimai	7
4. Rekomendacijos	7

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2007 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-1 patvirtinta 2007 metų valstybinio audito programa ir vykdant 1-ojo audito departamento direktorės Vitos Jurkevičienės 2007 m. birželio 18 d. pavedimą Nr. P-10-11.

Audito tikslas – ištirti vidaus kontrolės ir apskaitos sistemas, įvertinti įvykusias ūkines operacijas ir įvykius, jų parodymą finansinėse ir kitose ataskaitose, įvertinti sudarytų sutarčių ir priimtų sprendimų, susijusių su lėšų ir turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumą, įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2008 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Žemės ūkio ministerija, ministerija), adresas: Gedimino pr. 19, LT-01103 Vilnius, identifikavimo kodas – 188675190.

Audituojamu laikotarpiu Žemės ūkio ministerijai vadovavo ministrė Kazimira Danutė Prunskienė. Buhalterinės apskaitos skyriui iki 2007 m. birželio 30 d. vadovavo Jurga Bagdonaitė, nuo 2007 m. liepos 1 d. – Gileta Buitkienė.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės valstybės biudžeto įvykdymo apskaitos, dėl valstybės biudžeto projekto, dėl valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos, dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie ministerijos 2007 metų suvestinę finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškia valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audituota ministerijos suvestinė 2007 metų finansinė atskaitomybė ir kitos ataskaitos:

Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6), Finansinio turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 7), Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 8), Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-1), Kitų įstaigų (ir mokslinio tyrimo) etatų ir struktūros plano įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-9), Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-11), Vertinimo kriterijų suvestinė įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-12).

Audituojamu laikotarpiu ministerija ir 18 jai pavaldžių biudžetinių įstaigų vykdė 16 programų. Šioms programoms vykdyti 2007 metams patvirtinta¹ 2 167 726 tūkst. Lt asignavimų, iš jų – 2 145 933 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 29 977 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 21 793 tūkst. Lt turtui įsigyti, 16 256 tūkst. Lt pajamų įmokų į valstybės biudžetą. Ministerija 2007 metais gavo ir panaudojo 1 937 427,9 tūkst. Lt biudžeto asignavimų.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26.

Audito metu ištirta ir įvertinta vidaus kontrolė, atlikta rizikos veiksnių analizė, susipažinta su pagal rizikos veiksnius pasirinktų ministerijai pavaldžių biudžetinių įstaigų vidaus kontrolės aplinka. Nustatytas reikšmingų rizikos veiksnių galimas poveikis metinei finansinei atskaitomybei ir kitoms ataskaitoms, valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumui ir jo naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams.

Audito rizikai sumažinti parengtos turto, gautinų ir mokėtinų lėšų, išlaidų, pinigų, pajamų, kompensuotų nuompinigių, Europos Sąjungos lėšų audito programos ir atliktos savarankiškos audito procedūros šiose srityse.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-12-19 nutarimas Nr. 91 „Dėl 2007 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ ir Lietuvos Respublikos 2007 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2006-12-07 Nr. X-963.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl apskaitos tvarkymo ir finansinės atskaitomybės sudarymo

Buhalterinės apskaitos įstatymo² 13 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad įrašai apskaitos registruose daromi tik pagal apskaitos dokumentus, turinčius minėto straipsnio 1 dalyje nurodytus rekvizitus. Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių³ 22 punkte nustatyta, kad ilgalaikis turtas apskaitoje turi būti registruojamas įsigijimo dokumentuose nurodyta verte.

Ministerijai pavaldžios įstaigos Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro apskaitoje ilgalaikio turto sąskaitoje 013 „Kiti statiniai“ įregistruoti ankstesniaisiais metais įsigyti 6 258,0 tūkst. Lt vertės statiniai (tvenkiniai – inžineriniai statiniai), nesant jų vertę pagrindžiančių įsigijimo dokumentų.

Pagal Nekilnojamojo turto registro įstatymo⁴ 9 straipsnio 1 dalies 2 punktą, statiniai registruojami Nekilnojamojo turto registre, pagal šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktus – į nekilnojamuosius daiktus registruojamos daiktinės teisės – nuosavybės ir patikėjimo teisės. Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁵ 15 punkte nustatyta, kad ilgalaikio turto sąskaitose (01) biudžetinės įstaigos apskaito patikėjimo teise valdomą turtą. Nekilnojamojo turto registre neįregistruoti kaip nekilnojamojo turto objektai, neįregistruotos nuosavybės ir patikėjimo teisės į juos šiose ministerijai pavaldžiose įstaigose:

1. Valstybinės mašinų bandymo stoties apskaitoje ilgalaikio turto sąskaitoje 013 „Kiti statiniai“ įregistruotų 122,0 tūkst. Lt vertės statinių (aikštelė, MBS keliai);

2. Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro apskaitoje ilgalaikio turto sąskaitoje 013 „Kiti statiniai“ įregistruotų 6 258,0 tūkst. Lt vertės statinių (tvenkinių – inžinerinių statinių).

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo⁶ 15 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad valstybei ir savivaldybei nuosavybės teise priklausantis registruotinas turtas teisės aktų nustatyta tvarka turi būti registruojamas viešuosiuose registruose.

² Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574.

³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės.

⁴ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas, 2001-06-21 Nr. IX-391.

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės.

⁶ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729.

Mes negalėjome nustatyti, ar šis apskaitoje užregistruotas turtas tikrai patikėjimo teise priklauso Lietuvos valstybiniam žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centrui ir Valstybinei mašinų bandymo stočiai, ar turtas įregistruotas apskaitoje ir finansinėse ataskaitose nurodytas teisinga verte, todėl negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanso (formos Nr. 1) 4 eilutės „Ilgalaikis materialusis turtas“, 52 eilutės „Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas ir 55 eilutės „Ilgalaikio turto fondas“ 4 stulpelyje „Likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje“ nurodyta 142 590,4 tūkst. Lt vertė yra teisinga. Taip pat negalime patvirtinti, kad Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2007 m. gruodžio 31 d. apyskaita (forma Nr. 3) yra teisinga.

Ministerija, apskaitoje registruodama Specialiosios kaimo rėmimo programos išlaidas pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius, nesivadovavo Išlaidų klasifikacija⁷, nes pavaldžiai biudžetinei įstaigai – Lietuvos agrarinės ekonomikos institutui 324 777,25 Lt išlaidų padarė iš išlaidų klasifikacijos kodo 2.2.1.1.1.31. „Asignavimų valdytojo pervedamos lėšos nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti“.

Dėl šios priežasties Žemės ūkio ministerijos Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) neteisingai nurodytos 324,7 tūkst. Lt išlaidos.

2. Dėl valstybės lėšų naudojimo teisėtumo

Biudžeto sandaros įstatymo⁸ 5 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyta, kad biudžeto asignavimų valdytojas privalo nustatyti ir tvirtinti pavaldžių biudžetinių įstaigų programas, jų sąmatas. Biudžetinių įstaigų įstatymo⁹ 7 straipsnyje numatyta, kad biudžetinės įstaigos yra finansuojamos iš valstybės biudžeto pagal asignavimų valdytojų patvirtintas sąmatas, laikantis finansų ministerijos nustatytų finansavimo taisyklių ir išdo procedūrų. Ministerija 2007 metais valstybės biudžeto asignavimus pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms pervedė pagal sutartis:

1. Iš Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų pavaldžiai biudžetinei įstaigai – Lietuvos agrarinės ekonomikos institutui 324 777,25 Lt pervedė pagal sudarytas sutartis: 2007-03-26 Nr. 8P-107, 2007-08-10 Nr. 8P-691, 2007-11-19 Nr. 8P-824, 2006-08-22 Nr. 8P-368.

2. Iš Specialiosios žuvininkystės duomenų rinkimo programos lėšų pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms – Lietuvos agrarinės ekonomikos institutui 182 070,0 Lt ir Lietuvos valstybiniam žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centrui 320 890,0 Lt pervedė pagal 2007-09-21 sudarytas sutartis Nr. 8P-739 ir Nr. 8P-740.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija.

⁸ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430.

⁹ Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995-12-05 Nr. I-1113.

Pažymėtina, kad Ministerija 2008 metais Specialiosios žuvininkystės duomenų rinkimo programos lėšas pavaldžioms įstaigoms perveda pagal žemės ūkio ministrės patvirtintas išlaidų sąmatas.

Ministerija pavaldžias biudžetines įstaigas 2007 metais finansavo teisės aktuose nenumatytu būdu.

3. Kiti pastebėjimai

Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo¹⁰ 2 straipsnio 4 dalyje ir 7 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad vidaus auditas – viešojo juridinio asmens vidaus kontrolės sistemos dalis, kurios dėka, vidaus auditoriams vykdant nepriklausomą, objektyvią tyrimo, vertinimo ir konsultavimo veiklą, siekiama užtikrinti viešojo juridinio asmens veiklos gerinimą. Vidaus audito tarnybos vadovas ir vidaus auditoriai negali dalyvauti valdant viešąjį juridinį asmenį, jam pavaldžius arba jo valdymo sričiai priskirtus viešuosius juridinius asmenis. Žemės ūkio ministerijos Vidaus audito departamentas dalyvauja priimant sprendimus, susijusius su Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonės „Techninė parama“ projekto išlaidų kompensavimu.

4. Rekomendacijos

Atsižvelgdami į ataskaitoje išdėstytus dalykus, kurie yra reikšmingi ir turėjo įtakos asignavimų valdytojo finansinės atskaitomybės duomenų teisingumui, ministerijos vadovybei rekomenduojame:

1. Užtikrinti, kad visas turtas apskaitoje būtų užregistruotas ir finansinėse ataskaitose nurodytas verte, pagrįsta atitinkamais teisės aktais reglamentuotais dokumentais.
2. Imtis priemonių, kad ministerijai pavaldžios biudžetinės įstaigos visą apskaitomą ir balanse rodomą kaip patikėjimo teise valdomą nekilnojamąjį turtą įregistruotų Nekilnojamojo turto registre.
3. Ministerijai pavaldžias biudžetines įstaigas finansuoti pagal programų sąmatas.
4. Užtikrinti ministerijos Vidaus audito tarnybos veiklos nepriklausomumą.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė apie kitus pastebėjimus, neturėjusius įtakos auditorių nuomonei, Žemės ūkio ministeriją ir jai pavaldžias biudžetines įstaigas informavo raštais: 2007-10-09 Nr. S-(10-1.10.1) 1533, 2007-10-18 Nr. S-(10-1.10.1)-1945, 2007-10-09 Nr. S-(10-

¹⁰ Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas, 2002-12-10 Nr. IX-1253.

1.10.1)-1534, 2007-12-17 Nr. S-(10-1.10.1)-1941, 2007-10-09 Nr. S-(10-1.10.1)-1537, 2007-10-09 Nr. S-(10-1.10.1)-1535, 2007-12-17 Nr. S-(10-1.10.1)-1942, 2007-10-09 Nr. S-(10-1.10.1)-1536, 2007-12-17 Nr. S-(10-1.10.1)-1943, 2008-04-29 Nr. S-(10-1.11)-810, 2008-04-29 Nr. S-(10-1.11)-811, 2008-04-29 Nr. S-(10-1.11)-812, 2008-05-07 Nr. S-(10-1.11)-863, 2008-05-22 Nr. S-(10-10.1)-1052.

1-ojo audito departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

1-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Aina Aleškevičienė